

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref
OED 99/79 EV WL

Dato
22 SEPT 2003

Høring – NOU 2003:14 (bedre kommunal og regional planlegging etter plan- og bygningsloven) særskilt om klage, innsigelsesadgang og konsekvensutredning

Det vises til brev av 07.07.03 der det settes en fremskutt høringsfrist for enkelte emner i ovennevnte utredning sendt på høring ved brev av 20.05.03. Det vises til samtale mellom Wencke Langlie og Stig Roar Husby oppsummert i e-post av 18.08.03 der det gjøres klart at det ikke vil være mulig for Olje- og energidepartementet å overholde den fremskutte høringsfristen 01.09.03.

Planlovutvalgets annen delutredning inneholder et omfattende materiale med forslag som griper inn i sentrale prosesser innenfor Olje- og energidepartementets ansvarsområde. Olje- og energidepartementet har forholdt seg til den opprinnelige høringsfristen 01.12.03 og disponert tids- og personellressurser med tanke på en grundig gjennomgang og tilbakemelding innen denne fristen. Departementet ser det som svært uheldig at enkeltmomenter trekkes ut til egen behandling når disse står i en så nær sammenheng med de øvrige tema i utredningen. Ekstra beklagelig er det når det legges opp til en forsert prosess gjennom en drastisk innkorting av høringsfristen. For å sikre en forsvarlig prosess forbeholder Olje- og energidepartementet seg retten til å komme med supplerende kommentarer dersom det skulle dukke opp behov for det i forbindelse med det videre arbeid med Olje- og energidepartementets høringsuttalelse.

Til pkt 1 i høringsforslaget – innsigelse og mekling (utk § 1-14, sjette ledd)

Regelen er tatt inn for å hindre eventuelle omkamper der forholdet allerede har vært gjenstand for innsigelse og er blitt avgjort etter plan- og bygningslovens regler. Olje- og

energidepartementet er i utgangspunktet positiv til regler som avskjærer muligheten for omkamper, men er usikker på regelens rekkevidde og på betydningen av dette forslaget sett i forhold til eventuelle andre endringer som kan bli gjennomført i medhold av lovforslaget.

Det er uklart hva det vil si at et tiltak tidligere har vært gjenstand for innsigelse. Olje- og energidepartementet går ut fra at bestemmelsen også avskjærer ny innsigelse når denne angår samme forhold, men har en ny begrunnelse? Etter Olje- og energidepartementets syn er det i forslag til spesialmotiver ikke godt nok angitt hva som faller innenfor og hva som faller utenfor bestemmelsen og ikke utvetydig angitt hvorledes de enkelte ord i leddet er å forstå. Det er et spørsmål om det bør være adgang til ny innsigelse dersom det foreligger nye og tidligere ukjente forhold.

Til pkt 2 om klage (utk § 1-15 annet ledd annet punktum)

Bestemmelsen er på samme måte som for innsigelsesadgangen ment å avskjære klageadgangen der et forhold tidligere er avgjort ved innsigelse eller klage. Endringsforslaget vil innebære et unntak fra forvaltningslovens regler om klageadgang. Etter departementets syn er det viktige rettsikkerhetshensyn bak regelen som sikrer blant annet private rettssubjekter adgang til å få prøvet et enkeltvedtak gjennom en to-instansbehandling. En innskrenkning av denne adgangen bør derfor brukes med varsomhet.

Til pkt 3 – 5 om planbeskrivelse og konsekvensutredning (KU) (§§ 1-8, 1-9 og kap 17)

Det er etter departementets syn både vanskelig og uhensiktsmessig å kommentere disse endringsforslagene uavhengig av den vurdering som skal gjøres av lovforslaget i sin helhet, og som først skal foreligge 1. desember i år. Departementet kan heller ikke se at en slik fremskynding skulle være påkrevet av hensyn til implementeringen av EU-direktivet om miljøkonsekvenser nå som hele lovverket som inneholder bestemmelser om KU er i ferd med å bli revurdert.

Noe av samordningen som foreslås går ut på å la en vedtatt plan erstatte en konsesjon etter sektorlov. En annen form for samordning går ut på at det ved opprettholdelse av kravet om konsesjon likevel skal skje en samordning av saksbehandlingsprosessene til planprosessen.

I førstnevnte tilfelle medfører lovforslaget at det vil være planmyndigheten som blir ansvarlig myndighet og derved KU-myndighet, jf. utk § 1-9. Olje- og energidepartementet antar at det bare vil være aktuelt med en slik samordning i mindre og helt lokale saker. Departementet kommer nærmere tilbake til hovedspørsmålene rundt samordning i sin hoveduttalelse.

I det andre tilfellet, der et tiltak krever både tillatelse etter særlov og utløser krav om planbehandling, er det ikke like klart etter lovforslaget hvem som skal være KU-

myndighet. Slike saker omfattes av dagens Kap VII-a, men synes i nytt lovforslag inkludert i § 1-9. Dersom det er meningen å flytte ansvaret for KU-prosessen fra sektormyndighet til planmyndighet i disse sakene, burde dette vært grundig gjort rede for og begrunnet i utredningen. Det er uansett uheldig at det ikke er komme helt tydelig fram hvem man i disse sakstypene har tenkt skal ha ansvaret for KU-prosessen. Olje- og energidepartementet er uenig i at planmyndigheten skal ha ansvar for KU av tiltak som må ha tillatelse etter sektorlov, selv om tiltaket inngår i plan etter plan- og bygningsloven.

En forsvarlig faglig behandling etter særlov forutsetter at beslutninger om utredningsprogram, vurdering av alternativer, behov for tilleggsutredninger med videre styres av særlovsmyndighetene ut fra fagkunnskap og omfattende erfaring fra tilsvarende saker. En forsvarlig KU-prosess i slike saker vil stille uforholdsmessig store krav til planmyndighetene hva gjelder ressurser og kompetanse på ulike særlovsområder, noe som neppe vil innebære noen forenkling eller effektivisering.

I møte i Miljøverndepartementet om KU-bestemmelsene 21.08.03 var Miljøverndepartementet klar på at forslaget ikke kunne tolkes dit hen at KU-myndigheten skulle flyttes fra sektormyndighet til planmyndighet i saker der det trengs både plan og tillatelse etter sektorlov. Olje- og energidepartementet forutsetter at det gjøres klart i en eventuell lovproposisjon at det ikke skal gjøres endringer i forhold til dagens regelverk når det gjelder hvem som er ansvarlig KU-myndighet.

En tredje mulig sakstype er tiltak som bare utløser krav om tillatelse etter særlov. Disse tilfellene reguleres av kap.17. Når lovforslaget åpner for å la plan erstatte vedtak etter sektorlov reduseres antallet slike saker. Når rekkevidden av kap. 17 ytterligere innskrenkes til bare å omfatte saker som ikke også utløser krav om planbehandling, blir det et spørsmål om det i det hele tatt blir noen saker igjen som skal følge dette kapitlet.

Det er uklart hva som skal til for at kravet om detaljplan er utløst "der dette kreves etter kommuneplanens arealdel eller områdeplan, og der det ellers er behov for å sikre forsvarlig planavklaring og plangjennomføring for bygge- og anleggstiltak, bruk og vern i forhold til berørte private og offentlige interesser", jf. utk § 12-1 annet ledd. Det er lett å tenke seg at krav til slik plan alltid vil være utløst for tiltak som utløser krav om KU, i følge § 1-9 vil dette gjelde for "detaljplan som kan ha vesentlige virkninger for miljø, naturressurser eller samfunn (...)". Særbestemmelsene i kap. 17 vil i så fall få liten eller ingen betydning.

Olje- og energidepartementet har ingen merknader til at planmyndigheten er KU-myndighet for planer av generelt innhold som ikke er knyttet til konkrete tiltak som trenger tillatelse etter særlov.

Særlig om petroleumssektoren

Konsekvensutredningsdirektivet (direktiv 85/337/EØF) er gjennomført i petroleumsloven. Direktiv om miljøkonsekvenser av visse planer og programmer (direktiv 2001/42/EF) skal være gjennomført i norsk rett innen 21. juli 2004. Olje- og

energidepartementet tar sikte på at eventuelle endringer som er nødvendig for å gjennomføre direktivet på petroleumsvirksomhet knyttet til undersjøiske petroleumsforekomster inntas i petroleumsloven. For å unngå dobbeltregulering anbefaler Olje- og energidepartementet på denne bakgrunn at forslag til nytt kapittel 17 ikke gis anvendelse på tiltak og planer hvor nevnte direktiv allerede er gjennomført i norsk rett. Virkeområde for kapittel 17 bør således endres slik at tiltak og planer etter sektorlovgivning hvor nevnte direktiv er gjennomført i norsk rett, slik som illustrert over for petroleumsloven, unntas tilsvarende som for tiltak og planer som omfattes av lovens del I til V.

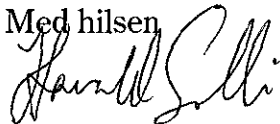
Like KU-regler for planer og enkelttiltak

I forslaget er det søkt å legge til rette for like regler for planer og for tillatelse til enkelttiltak. For å tilfredsstillende EU-direktivet om miljøkonsekvenser kreves mindre omfattende KU-bestemmelser enn de som i dag finnes for enkelttiltak i pbl kap VII a. Å la dagens regler gjelde også for planer ville innebære en betydelig mer komplisert prosess enn det som gjelder for utarbeiding av planer i dag. Utvalget har derfor søkt å forenkle disse reglene. Spørsmålet er om det er riktig å gjennomføre forenklede regler også for enkelttiltak, hvis dette bare er gjort for å få et felles regelsett. Departementet er i tvil om dette.

KU-bestemmelsene ble i utgangspunktet utformet med tanke på å sikre den som et tiltak rammer et minstekrav til hva som skal utredes med tanke på å få et godt nok beslutningsgrunnlag. Det er mulig det kan lempes på noen av de krav og formelle prosedyrer som ble vedtatt den gang, men dette må gjøres ut fra hva som er forsvarlig overfor de interesser som rammes av plan eller tiltak, og ikke ut fra hensynet til å oppnå like regler.

Dette hensyn vil være desto viktigere dersom myndighet skulle overføres fra sektormyndigheter til planmyndighet i større utbyggingssaker der det kreves stor faglig kompetanse. Hensynet til allmennhetens interesser må i så fall tillegges betydelig vekt. Som det fremgår ovenfor vil imidlertid Olje- og energidepartementet komme tilbake til disse spørsmål i sin hoveduttalelse til utredningen.

Med hilsen

for Per Håkon Høisveen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Wencke Langlie
underdirektør